

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.024.01.2021

Pan
Jarosław Szymański
Dyrektor Poleskiego Parku
Narodowego

ul. Lubelska 3a
22-234 Urszulin

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr P/21/052 – *Ochrona przeciwpożarowa w parkach narodowych*

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin

T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11

llu@nik.gov.pl

Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Poleski Park Narodowy z siedzibą w Urszulinie (dalej: <i>Park</i> lub <i>PPN</i>); ul. Lubelska 3a, 22-234 Urszulin.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jarosław Szymański, Dyrektor Poleskiego Parku Narodowego od 1 marca 2010 r. (dalej: <i>Dyrektor</i>).
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Organizacja ochrony przeciwpożarowej ekosystemów.2. Planowanie i realizowanie zadań związanych z ochroną przeciwpożarową ekosystemów.3. Planowanie i wykorzystywanie środków finansowych na realizację zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej ekosystemów.
Okres objęty kontrolą	Lata 2018-2021 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych, tj. 25 października 2021 r.), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Monika Tomaszewska, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr LLU/117/2021 z dnia 9 sierpnia 2021 r.2. Małgorzata Dobrowolska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/127/2021 z dnia 20 sierpnia 2021 r. <p>(akta kontroli tom I str. 5-10)</p>

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA Poleski Park Narodowy prowadził, w okresie objętym kontrolą, efektywne działania mające na celu zabezpieczenie ekosystemów przed pożarami.

W Parku opracowano i wprowadzono uzgodnione z właściwymi komendantami powiatowymi Państwowej Straży Pożarnej dokumenty: *Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lasu w Poleskim Parku Narodowym* oraz uzgodniony z Komendantem Wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej *Plan ochrony dla Poleskiego Parku Narodowego i obszarów Natura 2000 w granicach Parku – Plan ochrony przeciwpożarowej*. Na podstawie analiz warunków przyrodniczo-leśnych, klimatycznych oraz innych wymaganych danych ustalono właściwą kategorię zagrożenia pożarowego lasów na terenie Parku. Utworzono i utrzymywano we właściwym stanie sieci dróg pożarowych i pasów przeciwpożarowych oraz punktów czerpania wody. Zorganizowano punkt alarmowo-dyspozycyjny i zapewniono sprzęt do utrzymywania łączności. Wyposażenie i sprzęt do działań ratowniczo-gaśniczych spełniały wymagania określone przepisami w sprawie zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów. Niezwłocznie usuwano nieprawidłowości stwierdzone przez funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej podczas czynności kontrolno-

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

rozpoznawczych, m.in. zmieniono lokalizację dwóch punktów czerpania wody zapewniających właściwą wydajność poboru wody do celów przeciwpożarowych.

Prawidłowo planowano i wykorzystano środki finansowe na realizację zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej ekosystemów. Postępowania o udzielenie zamówień publicznych zostały przeprowadzone w sposób przejrzysty, obiektywny i niedyskryminujący. W dwóch postępowaniach na *wykonanie instalacji oraz systemu monitoringu przeciwpożarowego w ośrodku edukacyjnym Poleskie Sioło – tradycyjna zagroda poleska w Wytycznie* nie ujęto kosztów prac projektowych przy szacowaniu ich wartości. Nie spowodowało to jednak konieczności zwiększenia kwot, jakie zamawiający zamierzał przeznaczyć na realizację tych zamówień. Plan postępowań o udzielenie zamówień publicznych Parku opracowano i opublikowano po raz pierwszy w 2021 r.

Stwierdzone nieprawidłowości, polegające na: braku uzgodnienia lokalizacji tablic ostrzegawczo-informacyjnych z *właściwymi komendantami PSP* oraz braku (w dwóch przypadkach) oznakowania dojazdów pożarowych nie miały istotnego wpływu na badaną działalność i zostały usunięte w trakcie kontroli NIK.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe³ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja ochrony przeciwpożarowej ekosystemów

PPN został utworzony na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia Poleskiego Parku Narodowego⁴. Powierzchnia Parku wynosi 9760,29 ha, w tym powierzchnia leśna stanowi 50% (4868,95 ha). W okresie objętym kontrolą, stan zatrudnienia w PPN zmniejszył się z 39 osób (wg danych na 31 grudnia 2018 r.) do 35 osób (wg danych na 30 czerwca 2021 r.).

Zarządzeniami Ministra Środowiska z 13 listopada 2017 r.⁵, 28 grudnia 2018 r.⁶ i 21 października 2019 r.⁷ ustanowione zostały zadania ochronne dla Parku odpowiednio na: 2018 r., 2019 r. i 2020 r. (dalej: *zadania ochronne dla PPN*), a rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 września 2020 r. ustanowiono plan ochrony dla PPN⁸.

Zgodnie z zarządzeniem nr 24/2017 Dyrektora z 9 listopada 2017 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Poleskiego Parku Narodowego, całość spraw związanych z ochroną przeciwpożarową budynków, budowli i obszarów Parku prowadził Komendant Straży Parku (§ 16 ust. 4 regulaminu). Konserwator obrębu ochronnego kierował i nadzorował zorganizowanie i wykonanie zgodnie z planem ochrony PPN oraz rocznymi planami-finansowymi wszystkich zadań na terenie powierzonego mu obrębu ochronnego, w tym m.in. z zakresu ochrony przed pożarami. Nadzorował także wdrażanie oraz kontrolował przestrzeganie systemu ochrony przeciwpożarowej i stanu zabezpieczenia mienia przed kradzieżami i szkodnictwem na terenie obrębu ochronnego. Konserwatorowi obrębu podlegali bezpośrednio konserwatorzy sześciu obwodów ochronnych.

³ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁴ Dz. U. Nr 27, poz. 155, ze zm.

⁵ Dz. Urz. MŚ, poz. 89. Zarządzenie wygasło z dniem 31 grudnia 2018 r.

⁶ Dz. Urz. MŚ, poz. 73, ze zm. Zarządzenie wygasło z dniem 31 grudnia 2019 r.

⁷ Dz. Urz. MŚ, poz. 60. Zarządzenie zostało uchylone z dniem 21 listopada 2020 r.

⁸ Rozporządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Poleskiego Parku Narodowego (Dz. U. poz. 1966), dalej: *plan ochrony PPN*.

Opis stanu
faktycznego

1.1. Stosownie do art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej⁹, opracowano w PPN dokument pn. *Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lasu Poleskiego Parku Narodowego*, który został zatwierdzony 9 marca 2015 r. przez Dyrektora, a następnie uzgodniony z właściwymi Komendantami Powiatowymi Państwowej Straży Pożarnej (dalej: PSP) we Włodawie, Parczewie i Łęcznej oraz z Komendantem Miejskim PSP w Chełmie (dalej: *właścivi komendanci PSP*). Dokument ten był corocznie poddawany weryfikacji i zatwierdzany przez Dyrektora¹⁰ oraz przedkładany do uzgodnienia przez *właścivych komendantów PSP*¹¹. W latach 2018-2020 nie zmieniał się zakres zawartych w nim informacji. *Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lasu PPN* zawierały istotne informacje o Parku, w tym m.in.: charakterystykę pożarową; kategorię zagrożenia pożarowego; wykaz gruntów o szczególnym zagrożeniu; wykaz dojazdów pożarowych; lokalizację punktów czerpania wody; lokalizację bazy sprzętu wraz z określeniem jej wyposażenia; sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru; wykaz pobliskich jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (dalej: OSP); zadania PSP oraz Parku i instytucji pomocniczych w działaniach ratowniczych. W dokumencie tym zawarto również wykaz numerów telefonów do kluczowych pracowników PPN oraz do Punktu Alarmowo-Dyspozycyjnego (dalej: PAD), funkcjonującego w siedzibie Parku w okresie od 1 kwietnia do 30 września po godzinach pracy (od 15.00 do 20.00) oraz w dni wolne od pracy (od 8.00 do 20.00).

(akta kontroli tom I str. 55-73)

W marcu 2021 r. opracowano nową wersję dokumentu, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy o ochronie ppoż. pn. *Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru w Poleskim Parku Narodowym*. Dokument ten został zatwierdzony 15 marca 2021 r. przez Dyrektora, a następnie w dniach od 19 do 26 marca 2021 r. uzgodniony z właściwymi Komendantami Powiatowymi PSP we Włodawie, Parczewie i Łęcznej oraz z Komendantem Miejskim PSP w Chełmie. Dokument ten (w porównaniu z poprzednio obowiązującym) został uzupełniony o takie informacje jak: szczegółowy opis punktów obserwacji naziemnej oraz zobrazowanie graficzne obszarów o największym potencjalnym zagrożeniu pożarowym, tj. o elementy określone w Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu wydanej na zlecenie Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych¹². W ww. dokumencie opisano również obwody ochronne utworzone w Parku i przynależność administracyjną PPN wg powiatów i gmin oraz zaprowadzono ewidencję ćwiczeń z zakresu ochrony przeciwpożarowej, przeprowadzonych na terenie PPN.

(akta kontroli tom I str. 74-106)

W Parku dysponowano także opracowaniem pn. *Plan ochrony dla Poleskiego Parku Narodowego i obszarów NATURA 2000 w granicach Parku - Plan ochrony przeciwpożarowej*¹³, który został uzgodniony w części dotyczącej ochrony przeciwpożarowej 8 września 2014 r. przez Lubelskiego Komendanta Wojewódzkiego PSP w Lublinie. Dyrektor wyjaśnił, że *plan ochrony*

⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 869, dalej: *ustawa o ochronie ppoż.*

¹⁰ Odpowiednio: 23 lutego 2018 r., 1 marca 2019 r. oraz 24 lutego 2020 r.

¹¹ Przez komendantów: KM PSP w Chełmie, KP PSP we Włodawie, Parczewie oraz w Łęcznej odpowiednio: 7 marca, 28, 26 i 27 lutego 2018 r.; 11, 7, 8 i 7 marca 2019 r. oraz 28, 25, 27 i 26 lutego 2020 r.

¹² Zarządzenie nr 81 Dyrektora Generalnego Lasów Państwowych z 23 grudnia 2019 r. w sprawie wprowadzenia *Instrukcji ochrony przeciwpożarowej lasu w jednostkach organizacyjnych Lasów Państwowych*.

¹³ Dalej: *plan ochrony przeciwpożarowej*.

przeciwpożarowej został potraktowany jako dokument dwustronny, wspólny z Komendą Wojewódzką PSP w Lublinie. Stąd, został uznany za obowiązujący w Parku z datą jego uzgodnienia przez Komendanta Wojewódzkiego PSP.

Zarówno w *planie ochrony przeciwpożarowej*, jak i w dokumencie *Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru w PPN* wskazano i opisano ekosystemy nieleśne o największym potencjalnym zagrożeniu pożarowym, do których zaliczono: kompleks nietorfowych łąk (naturalnych i kośnych) i nieużytków pomiędzy Zienkami, Pieszowolą i Nowinami wraz z otaczającymi je borami sosnowymi; kompleks bagien Bubnów i Staw wraz z przylegającymi borami sosnowymi; kompleks łąk w rejonie miejscowości Lejno i wsi Jagodno. Obszary te zostały także zaznaczone na mapie poglądowej.

(akta kontroli tom I str. 103, 107-179, 395, 397-398)

1.2. Stosownie do § 38 ust. 4 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 7 czerwca 2010 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów¹⁴, zaliczenia obszarów leśnych PPN do II kategorii zagrożenia pożarowego lasów (zagrożenie średnie) dokonano w *planie ochrony PPN* oraz w *planie ochrony przeciwpożarowej*. Ww. kategorię ustalono zgodnie z metodologią obliczeń, o której mowa w § 1 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 22 marca 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów¹⁵ jako sumę wartości czterech parametrów:

- średniej rocznej liczby pożarów lasu w okresie ostatnich 10 lat przypadających na 10 km² powierzchni leśnej (P_p), która wyniosła 9,824, tj. 10 punktów;
- udziału procentowego powierzchni drzewostanów rosnących na siedliskach boru suchego, boru świeżego, boru mieszanego świeżego, boru wilgotnego, boru mieszanego wilgotnego i lasu łęgowego (P_d), który wyniósł 3,167, tj. 3 punkty;
- wskaźnika średniej wilgotności względnej powietrza (pomiar z wysokości 0,5 m) i procentowego udziału dni z wilgotnością ściółki mniejszą od 15% o godzinie 9:00 (P_k), który wyniósł 4,454, tj. 4 punkty;
- wskaźnika średniej liczby mieszkańców przypadających na 0,01 km² powierzchni leśnej (P_a), który wyniósł 2,052, tj. 2 punkty.

Łączna suma punktów wynikających z ww. parametrów wyniosła 19, co zgodnie z § 2 ust. 5 pkt 2 załącznika nr 1 do zarządzenia MŚ w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów odpowiada II kategorii zagrożenia pożarowego.

(akta kontroli tom I str. 127-132)

1.3. W Parku nie została określona kategoria zagrożenia pożarowego ekosystemów nieleśnych z powodu braku opracowanych algorytmów umożliwiających dokonanie kategoryzacji takich obszarów pod względem zagrożenia pożarowego.

W *planie ochrony przeciwpożarowej* (rozdział 1.2.7) opisane zostało ryzyko powstania pożaru na obszarach nieleśnych lądowych zlokalizowanych na glebach torfowych i murszowych (mogących ulec zapłonowi w szczególnych warunkach). Przedłużające się okresy suszy, na skutek których następuje obniżenie poziomu wód gruntowych i obsuszenie materiału palnego sprzyjają ryzyku występowania takiego zjawiska. W *planie ochrony przeciwpożarowej* zamieszczona została mapa Parku z lokalizacją pokładów gleb torfowych. Ponadto w dokumencie tym wskazano i opisano ekosystemy nieleśne o największym potencjalnym zagrożeniu pożarowym.

(akta kontroli tom I str. 122-123)

¹⁴ Dz. U. Nr 109 poz. 719, ze zm.; dalej: rozporządzenie MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej.

¹⁵ Dz. U. Nr 58 poz. 405, ze zm.; dalej: rozporządzenie MŚ w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów.

1.4. Zgodnie z § 4 ust. 1 rozporządzenia MŚ w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów, PPN jako podmiot odpowiedzialny za teren zalesiony o powierzchni ponad 300 ha, zaliczony do II kategorii zagrożenia pożarowego, w okresach oznaczonego dla tych lasów pierwszego, drugiego lub trzeciego stopnia lub prognozowanego stopnia zagrożenia pożarowego lasów był zobowiązany do prowadzenia obserwacji mającej na celu wczesne wykrycie pożaru, zawiadomienie o jego powstaniu, a także podjęcie działań ratowniczych.

W PPN wykorzystywano następujące sposoby prowadzenia ww. obserwacji, tj.:

- prowadzono naziemne patrole przez pracowników Straży Parku oraz służby terenowe poszczególnych obwodów ochronnych PPN,
- wykorzystywano stałe punkty obserwacji naziemnej (dalej: *punkty obserwacyjne*) należące do nadleśnictw sąsiadujących z Parkiem (w ramach współpracy z Lasami Państwowymi w zakresie zabezpieczenia terenu PPN).

W *planie ochrony przeciwpożarowej* zabezpieczono również możliwość patrolowania z powietrza, z wykorzystaniem samolotów wyczarterowanych z Leśnej Bazy Lotniczej Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie znajdującej się w odległości 18 km od wschodniej granicy PPN, na terenie Nadleśnictwa Sobibór.

Ponadto, w okresie podwyższonego zagrożenia pożarowego lasu, uruchamiano PAD w siedzibie Parku. Zadaniem osoby dyżurującej w PAD było odbieranie wszystkich zgłoszeń o pożarach i innych zagrożeniach w celu podjęcia niezbędnych działań, takich jak zaalarmowanie właściwych służb i osób¹⁶.

(akta kontroli tom I str. 160-170)

1.5. PPN nie posiadał własnych punktów obserwacyjnych. Do obserwacji lasów (w tej formie) wykorzystywano monitoring prowadzony z czterech punktów obserwacyjnych przez trzy Nadleśnictwa: Parczew (w Orzechowie Nowym oraz Sosnowicy); Sobibór (w Sobiborze¹⁷) oraz Włodawa (w Susznie¹⁸). Podstawę prawną takich założeń stanowił pkt 2 ppkt 3 *Zasad współpracy* określonych w załączniku do porozumienia o wzajemnej współpracy Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych i PPN z dnia 15 grudnia 2006 r. (dalej: *porozumienie o współpracy RDLP i PPN*). Dyrektor uzyskał w czerwcu 2012 r. na etapie sporządzania *planu ochrony przeciwpożarowej* z ww. Nadleśnictw¹⁹ pisemną deklarację objęcia terenu Parku obserwacją, o której mowa w § 4 ust. 1 rozporządzenia MŚ w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów.

Z informacji uzyskanych z ww. Nadleśnictw w toku kontroli NIK wynika, że tylko Nadleśnictwo Parczew prowadziło obserwację z dwóch wież z zastosowaniem nowoczesnego systemu monitoringu wizyjnego z automatycznym systemem wykrywania dymu, wyposażonym w kamery jakości HD z obiektywem o zbliżeniu optycznym do 20 razy oraz zbliżeniem optycznym 4 razy. Funkcje zbliżania pozwalają na obserwacje w promieniu ok. 25 km, pokrywając swym zasięgiem praktycznie cały obszar PPN²⁰. Z informacji przekazanych przez Nadleśnictwa Włodawa i Sobibór wynika, że podmioty te nie są zobowiązane do prowadzenia obserwacji lasów, o której mowa w § 4 ust. 1 rozporządzenia MŚ w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów, mimo to prowadzą obserwację w okresach podwyższonego stopnia zagrożenia pożarowego²¹, natomiast zasięg

¹⁶ Dyrektora, Zastępcy Dyrektora, Konserwatora Obrębu Ochronnego, Komendanta Straży Parku.

¹⁷ Wieża obserwacyjna z telewizją przemysłową i obserwatorem w PAD Nadleśnictwa Sobibór.

¹⁸ Wieża obserwacyjna z telewizją przemysłową i obserwatorem w PAD Nadleśnictwa Włodawa.

¹⁹ Wpłynęły dwie deklaracje w tym zakresie od Nadleśnictwa Parczew oraz Sobibór.

²⁰ Punkt obserwacji naziemnej w Orzechowie Nowym znajduje się w odległości od granicy PPN – 3 km, natomiast w Sosnowicy – 3,5 km. Poza zasięgiem kamer Nadleśnictwa Parczew znajdowała się południowo-wschodnia część Kompleksu Bubnów.

²¹ Zasięg kamer oszacowano na: 20 km w Susznie i 15 km w Sobiborze. Nadleśnictwo Włodawa poinformowało, że obserwacja w Susznie odbywała się w godz. 9:30-15:00.

kamer był ograniczony do 15-20 km. Nadleśnictwa poinformowały także, że przy sprzyjających warunkach atmosferycznych istnieje możliwość dostrzeżenia pożaru na niewielkich obszarach PPN (oddziały Mietułka, Dominiczyn i w części Wytyczno z Suszna oraz w części południowo-wschodniej Kompleksu Bubnów z Sobiboru). Nadleśnictwo Sobibór poinformowało również, że wszelkie zaobserwowane pożary lub podejrzenia pożarów terenów leśnych zlokalizowane poza zasięgiem administracyjnym Nadleśnictwa, niezależnie od sposobu ich wykrycia (stały punkt obserwacji, zgłoszenia pracowników) były natychmiastowo telefonicznie zgłaszane jednostce zarządzającej danym terenem.

(akta kontroli tom I str. 160-167, 350-353, 449-460)

1.6. Komendant Straży Parku organizował mobilne naziemne patrole na terenie PPN sporządzając harmonogramy służb posterunku Straży Parku. Patrole były dokumentowane przez poszczególnych funkcjonariuszy PPN w książkach służbowych (kalendarzach leśnika) oraz w miesięcznych kartach pracy pojazdu patrolowego. W okresie podwyższonego zagrożenia pożarowego, tj. od 1 kwietnia do 30 września, Straż Parku²² na naziemnych patrolach spędziła łącznie 1599 godzin w 2018 r.; 1701 godzin w 2019 r.; 1590 godzin w 2020 r. oraz 1777 godzin w 2021 r. Wpisy w książkach służbowych nie zawsze zawierały informacje, czy dany patrol został przeprowadzony pod kątem zabezpieczenia przeciwpożarowego.

Dyrektor PPN wyjaśnił, że każdy wyjazd w teren był traktowany jak patrol, w tym przeciwpożarowy, w związku z czym często nie wyodrębnia się w opisie tych czynności, jeśli nie spostrzeżono istotnych w tym zakresie zdarzeń. Patrol Straży Parku stanowi całość czynności prewencyjnych, jakie wykonują Strażnicy czyli m.in.: zwalczanie przestępstw i wykroczeń przeciwko ochronie przyrody Parku, ochronę mienia, działania profilaktyczne w zakresie ochrony przyrody Parku oraz typową obserwację przeciwpożarową w okresie wzmożonego zagrożenia pożarowego w celu szybkiego zlokalizowania pożaru i podjęcia odpowiednich działań. Brak jest możliwości określenia, jaką część patroli wykonywanych przez Straż Parku stanowią patrole przeciwpożarowe. Ochrona przeciwpożarowa jest jedną ze stałych składowych patroli.

(akta kontroli tom I str. 357-361, 419-420, 423-424)

1.7. W siedzibie PPN utworzono PAD, który funkcjonował w okresie od 1 kwietnia do 30 września, po godzinach pracy biura: od 15:00 do 20:00 oraz w dni wolne od pracy w godzinach od 8:00 do 20:00. Oględziny NIK przeprowadzone 28 września 2021 r. wykazały, że na wyposażeniu PAD znajdowały się: mapa przeglądowa ochrony przeciwpożarowej PPN w skali 1:25000; telefon przewodowy; obowiązujący dokument *Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru w PPN*, zawierający wykazy numerów telefonów i adresy e-mail osób funkcyjnych, jednostek OSP oraz podmiotów współpracujących; komputer; drukarka oraz książka dyżurów, w której dyżurni odnotowywali datę, godzinę rozpoczęcia i zakończenia dyżuru, podpis oraz stopień zagrożenia pożarowego określony na godz. 9:00 i 13:00 wg danych pozyskiwanych ze strony internetowej prowadzonej przez Instytut Badawczy Leśnictwa²³ (dalej: IBL).

(akta kontroli tom I str. 74-106, 167-170, 260, 268-269, 332, 354-356)

1.8. System obserwacyjno-alarmowy obejmował cały teren Parku i został szczegółowo opisany w punkcie 1.4. wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli tom I str. 160-170)

²² Na posterunku Straży Parku zatrudnione były trzy osoby (komendant i dwóch starszych strażników).

²³ <http://bazapozarow.ibles.pl/zagrozenie/>

1.9. W PPN zastosowano różnorodne rozwiązania i działania w celu zabezpieczenia terenu Parku przed pożarem, m.in.:

- wprowadzono *plan ochrony przeciwpożarowej*;
- opracowano i corocznie aktualizowano dokument, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy o ochronie ppoż., tj. sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lasu/pożaru w PPN;
- przeprowadzano mobilne patrole m.in. w celu pełnienia nadzoru nad przestrzeganiem regulaminu Parku oraz zwalczania przestępstw i wykroczeń w zakresie ochrony przyrody, w tym także ochrony przed pożarami;
- zawarto *porozumienie o współpracy RDLP i PPN* w sprawie prowadzenia obserwacji terenu Parku z wykorzystaniem sieci stałej obserwacji naziemnej Lasów Państwowych w okresie podwyższonego zagrożenia pożarowego;
- utrzymywano wyposażenie bazy sprzętu do gaszenia pożarów;
- wyznaczono i utrzymywano drożność dojazdów pożarowych;
- wyznaczono i mineralizowano pasy przeciwpożarowe;
- utrzymywano infrastrukturę, oznakowanie i wyposażenie pól wypoczynkowych;
- prowadzono konserwację szlabanów uniemożliwiających wjazd pojazdów do lasu;
- w okresie zwiększonego zagrożenia pożarowego uruchamiano PAD w siedzibie Parku;
- utrzymywano łączność przeciwpożarową z jednostkami PSP oraz z PAD sąsiednich nadleśnictw za pomocą 35 telefonów komórkowych;
- umieszczono tablice ostrzegawczo-informacyjne oraz piktogramy informujące o zakazie używania otwartego ognia, w tym palenia tytoniu przy wjazdach do lasu: przy wyznaczonych drogach pożarowych; przy polach wypoczynkowych; parkingach oraz wejściach pieszych na ścieżki przyrodnicze i edukacyjne;
- wyznaczono miejsca, w których dozwolone jest palenie ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używanie źródeł światła o otwartym płomieniu;
- prowadzono edukację przeciwpożarową;
- zapewniono pracownikom udział w szkoleniach z zakresu przeciwpożarowego w ramach okresowych szkoleń BHP;
- usuwano nieprawidłowości stwierdzone przez PSP podczas czynności kontrolno-rozpoznawczych (zmieniono lokalizację dwóch punktów czerpania wody zapewniających właściwą wydajność poboru wody do celów przeciwpożarowych);
- wyposażono nowo powstały na terenie PPN obiekt turystyczny pn. *Tradycyjna Zagroda Poleska* w system sygnalizacji pożarowej, oświetlenie awaryjne i ewakuacyjne oraz gaśnice i hydrant;
- utrzymywano stałą współpracę z jednostkami PSP i OSP, m.in. udostępniano teren Parku i współpracowano przy organizacji ćwiczeń, działań profilaktycznych i manewrów ratowniczo-gaśniczych tych jednostek;
- zabezpieczano pod względem przeciwpożarowym budynki Parku, m.in. utrzymywano systemy alarmowe, wykonywano okresowe przeglądy i konserwacje gaśnic oraz przeglądy kominów i hydrantów, okresowe przeglądy instalacji elektrycznych i odgromowych; dysponowano instrukcjami bezpieczeństwa pożarowego dla budynków PPN;

- prowadzono wewnętrzne czynności kontrolne zabezpieczenia przeciwpożarowego obszaru i obiektów PPN dokumentowane w formie notatek służbowych²⁴;
- corocznie kontrolowano merytorycznie oraz w terenie przez konserwatora obrębu ochronnego sposób wykonania mineralizacji pasów przeciwpożarowych oraz uporządkowanie terenów przyległych do pasów przeciwpożarowych wzdłuż dróg publicznych i obiektów turystycznych²⁵.
(akta kontroli tom I str. 50-275, 350-361, 370-382, 420, 424-425, 436-448, 540-564, 573-649, tom II str. 68-111)

1.10. Na terenie Parku wyznaczono 11 dojazdów pożarowych o łącznej długości 55,1 km, obejmujących zarówno systemy leśne, jak i nieleśne. Zarządcami tych dróg były: gminy (36,1 km); PPN (8,8 km); powiaty (9,1 km) oraz inne podmioty (1,1 km)²⁶. Tylko niewielka część obszaru Parku (do ok. 2% powierzchni) nie została objęta strefą *bezpiecznej odległości*, która zgodnie z § 8 rozporządzenia MŚ w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów, w lasach zaliczonych do II kategorii pomiędzy dowolnym punktem położonym w lesie a najbliższą drogą publiczną nie powinna przekraczać 1500 m.

Dyrektor wyjaśnił, że miejsca nieobjęte tą strefą występowały w obwodach ochronnych Orłów oraz Bubnów i stanowiły obszary bagienne – torfowiska otwarte (niezalesione) oraz lasy bagienne na torfowiskach (z brzozą omszoną i olszą czarną jako gatunkami głównymi w drzewostanie). Były to tereny wewnątrz niedostępnych obszarów Parku, podlegające stałemu, wysokiemu uwodnieniu, gdzie nie było możliwości zapewnienia dostępu z istniejącej sieci dróg. Były to obszary niezagrażone pożarem ze względu na charakterystykę szaty roślinnej oraz wysoki poziom wód gruntowych.

(akta kontroli tom I str. 139-145, 179, 384, 389-390)

Ogłędzinami NIK, przeprowadzonymi w dniach 6 i 14 września 2021 r., objęto siedem odcinków dojazdów pożarowych (dalej: DP) położonych w granicach Parku o łącznej długości 23,6 km, (co stanowiło 43% DP w PPN), z czego 7 km w zarządzie PPN (tj. 80% DP zarządzanych przez PPN):

- DP nr 1 na odcinku od drogi gminnej relacji Zienki-Górki w kierunku miejscowości Zbójno i Sosnowica o długości około 2,2 km²⁷;
- DP nr 2 na odcinku od drogi gminnej relacji Zienki-Jamniki do miejscowości Lipniak w głębi Parku przy polu wypoczynkowym z paleniskiem oraz miejscami parkingowymi zlokalizowanym przy wejściu na ścieżkę przyrodniczo-historyczną „Obóz Powstańczy” o długości około 4,1 km;
- DP nr 4 na odcinku od skrzyżowania z drogą pożarową nr 6 relacji Wytyczno-Wólka Wytycka do skrzyżowania z drogą pożarową nr 7 w głębi Parku, o długości około 2,3 km;
- DP nr 5 na odcinku od miejscowości Pieszowola w kierunku południowym i dalej wschodnim do skrzyżowania z drogą pożarową nr 4, stanowiący dojście do ścieżki przyrodniczej „Perehod”, o długości około 8,1 km²⁸;

²⁴ Notatki służbowe Komendanta Straży Parku: z 12 kwietnia 2018 r. opisująca kontrolę przeprowadzoną 11-12 kwietnia 2018 r.; z 2 kwietnia 2019 r. dotycząca kontroli przeprowadzonej 1-2 kwietnia 2019 r.; z 1 kwietnia 2020 r. z kontroli przeprowadzonej w dniach 30-31 marca i 1 kwietnia 2020 r.; z 31 marca 2021 r. z kontroli przeprowadzonej 29-30 marca 2021 r. Podczas kontroli nie stwierdzono stanów nieprawidłowych, wszystkie notatki zostały podpisane przez Dyrektora lub Zastępcę Dyrektora Parku.

²⁵ Z przeprowadzonych czynności kontrolnych sporządzono dokumentację fotograficzną.

²⁶ Ustaleń długości poszczególnych odcinków dojazdów pożarowych dokonano poprzez pomiar elektroniczny w programie Quantum GIS, którego warstwy .shp zostały sporządzone przez wykonawcę *planu ochrony przeciwpożarowej*.

²⁷ DP nr 1 na terenie PPN na odcinku 2,2 km pozostawała w zarządzie Parku.

²⁸ Zarządcą DP nr 5 pozostawał PPN na odcinku o długości 2,3 km.

- DP nr 7 na odcinku od skrzyżowania z drogą pożarową nr 4 w kierunku wschodnim o długości około 2,5 km²⁹;
- DP nr 9 na odcinku od skrzyżowania z DP nr 8 do granicy PPN w kierunku miejscowości Kochanowskie na odcinku o długości około 1,6 km;
- DP nr 11 od miejscowości Zastawie do parkingu w miejscowości Pikulawka, stanowiący dojście do ścieżki dydaktycznej „Czahary” o długości około 2,8 km.

Ogłędziny ww. DP wykazały, że były one czytelnie oznakowane (z wyjątkiem DP nr 9 i 8 na skrzyżowaniu tych dróg, oddział 197gx) na początku i na końcu trasy, w formie tabliczki z numerem dojazdu w kolorze czarnym, na białym tle. Pod numerem, w czerwonej ramce na białym tle umieszczony był napis *DROGA POŻAROWA*. Na DP nie stosowano tablic kierunkowych, przejazd odbywał się intuicyjnie (po oznaczeniach tras turystycznych). Szerokość w świetle DP wynosiła od 3 m do 4,5 m. Wszystkie DP były przejezdne na całej długości. Drogi gruntowe o łącznej długości 19,5 km były w stanie dobrym, z miejscowymi ubytkami³⁰. W nawierzchni asfaltowej drogi powiatowej (DP nr 2) występowały liczne ubytki³¹. Pobocza dróg były wykoszone lub porośnięte niską roślinnością. Nie stwierdzono krzewów i gałęzi, które utrudniałyby przejazd lub ograniczały widoczność. DP poddane oględzinom spełniały wymogi określone w § 7 ust. 1 rozporządzenia MŚ w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów.

Dyrektor ZDP w Parczewie wyjaśniła m.in., że ZDP zleca wykonywanie przeglądów dróg powiatowych na terenie powiatu parczewskiego i ma świadomość ich stanu technicznego, jednakże budżety powiatów i ich jednostek organizacyjnych nie pozwalają na znaczną poprawę dróg powiatowych, także tych stanowiących drogi pożarowe. Od 2020 r. do sierpnia 2021 r. wykonano ścinkę poboczy, odrostów i samosiewów na odcinku 94,8 km z 360 km zarządzanych dróg (przy takiej proporcji wykonane prace są niezauważalne). W projekcie budżetu na 2022 r., ZDP zaplanował 120 tys. zł na wykonanie ścinki poboczy, wycinkę odrostów i samosiewów oraz 200 tys. zł na powierzchniowe utrwalenie dróg powiatowych.

Drogi dojazdowe pożarowe leśne i punkty czerpania wody zarządzane przez Park nie były obiektami budowlanymi w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane³² i wymóg przeprowadzania przeglądów okresowych³³ ich nie dotyczył.

(akta kontroli tom I str. 179-247, 276, 467-480)

1.11. Na terenie PPN wyznaczono i utrzymywano siedem PCW, z czego oględzinami NIK przeprowadzonymi w dniach 6 i 14 września 2021 r. objęto cztery, w tym dwa³⁴ utworzone w czerwcu 2020 r.:

- PCW nr 1 – na południowym brzegu Stawu Dziki (Duża Zośka)³⁵, oddział 11h;
- PCW nr 2 – przy przepuście pod drogą gruntową na DP nr 1, oddział 77a;
- PCW nr 4 – przy przepuście pod drogą gruntową na DP nr 9, oddział 196a;
- PCW nr 6 – przy przepuście pod drogą gruntową na DP nr 11, oddział 328f.

(akta kontroli tom I str. 64, 95-96, 148-149)

Wszystkie PCW były oznakowane w sposób czytelny za pomocą tablic w kolorze białym, w ramce obwodowej w kolorze czerwonym o treści *PUNKT CZERPANIA*

²⁹ DP nr 7 na terenie PPN na odcinku 2,5 km pozostawała w zarządzie Parku.

³⁰ Dotyczyło fragmentów: DP nr 11 na terenie nieleśnym (oddz. 317) oraz DP nr 5 na odcinku przebiegającym przez łąki po grobli (oddz. 38-40).

³¹ Zarządcą DP nr 2 był Zarząd Dróg Powiatowych w Parczewie (dalej: ZDP).

³² Dz. U. z 2020 r. poz. 1333, dalej: ustawa Prawo budowlane.

³³ Określony w art. 62 ustawy Prawo budowlane.

³⁴ Zamiast PCW nr 1 – zbiornik Staw Górny, wydz. 153j oraz PCW nr 2 – pobór wody z cieką wodnego prowadzącego do Jeziora Zienkowskiego, wydz. 33n, które zostały ocenione przez KP PSP w Parczewie za niezdatne do poboru wody do celów przeciwpożarowych.

³⁵ Dojazd do PCW w odległości około 200 m z DP nr 5.

WODY DO CELÓW PPOŻ. Brzegi PCW były porośnięte niską roślinnością, stanowiącą odrost sezonowy. Usytuowanie wszystkich czterech PCW zapewniło spełnienie warunku, o którym mowa w § 39 ust. 3 rozporządzenia MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej, tj. źródło wody do celów przeciwpożarowych zapewniało możliwość pobierania wody z głębokości poniżej 4 m, licząc między lustrem wody a poziomem stanowiska czerpania wody. PCW nr 2 i 4 zostały wyposażone w pomost roboczy. W przypadku PCW 1 pobór wody odbywał się z brzegu stawu, a z PCW nr 6 z przepustu z PD nr 11. PCW nr 1 został zlokalizowany w odległości około 200 m od DP nr 5. Podczas oględzin Komendant Straży Parku okazał kontrolerowi dokumentację fotograficzną z przeprowadzonych w tym miejscu ćwiczeń PSP z poboru wody ze *Stawu Dziki*. Ze względu na brak możliwości wykonania placu manewrowego przy PCW nr 1, samochody pożarnicze wjeżdżały tyłem wykorzystując pętlę zlokalizowaną przy DP nr 5 przed dojazdem do PCW nr 1.

(akta kontroli tom I str. 180, 182-183, 186, 211, 222-226, 228, 243)

1.12. W PPN umieszczono 21 tablic ostrzegawczo-informacyjnych dotyczących zabezpieczenia przeciwpożarowego, z czego 12 zostało poddanych oględzinom NIK. Stosownie do § 39 ust. 5 rozporządzenia MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej, tablice ustawiono przy wejściach na teren PPN, na słupkach z oznaczeniem numeru dojazdów pożarowych lub w ich bezpośrednim sąsiedztwie, na parkingach, przy wejściach na ścieżki dydaktyczno-przyrodnicze oraz pola wypoczynkowe z paleniskami, jednakże PPN nie działał w uzgodnieniu z właściwymi komendantami PSP w zakresie ich lokalizacji.

W sposób analogiczny na terenie Parku rozmieszczono tablice informacyjne m.in. z Regulaminem PPN, w którym (pkt 6) zapisano, że na terenie Parku obowiązuje bezwzględny zakaz używania otwartego ognia poza wyznaczonymi miejscami. Na tablicach informacyjnych, drogowskazach do ścieżek przyrodniczych oraz drewnianych elementach infrastruktury turystycznej (ogrodzeniach parkingów, pól wypoczynkowych; zadaszeniach turystycznych) były umieszczane piktogramy informujące o zakazie palenia papierosów oraz używania otwartego ognia.

(akta kontroli tom I str. 180-185, 188-190, 195, 199, 204, 206, 212, 216, 218, 221, 225-227, 230, 232, 241-242, 245)

1.13. W celu ochrony obiektów mogących stanowić zagrożenie pożarowe w PPN stosowano pasy przeciwpożarowe. Dokładną ich lokalizację na terenie Parku określono w *planie ochrony przeciwpożarowej* oraz w *zadaniach ochronnych dla PPN*. Oględzinami NIK objęto dwie lokalizacje pasów przeciwpożarowych typu B: w obwodzie ochronnym Orłów – pasa przyległego do pasa drogowego, utrzymywanego w celu ochrony młodnika³⁶ (oddz. 205 a i 204 f) i w obwodzie ochronnym Kochanowskie – pasa oddzielającego dojazd do parkingu i pola wypoczynkowego wyposażonego w palenisko pod zadaszeniem beziskrowym (oddz. 200, Babsk) oraz dwie bruzdy: okalającą pole wypoczynkowe wyposażone w palenisko pod zadaszeniem beziskrowym przy wejściu na ścieżkę przyrodniczo-historyczną „Obóz Powstańcy” w miejscowości Lipniak (71kx) oraz okalającą pole wypoczynkowe wyposażone w palenisko pod zadaszeniem beziskrowym przy wejściu głównym na „Eko-szlak Urszulin-Perehod” oraz ścieżkę przyrodniczą „Dąb Dominik” (oddz. 161 p, r). Pasy przeciwpożarowe typu B były oczyszczone z materiału palnego (martwych drzew, leżących gałęzi, nieokrzęsanych ściętych lub powalonych drzew) w paśmie o szerokości około 30 m od obiektów stanowiących zagrożenie pożarowe. Bruzdy o szerokości około 2 m ww. pasów oraz w oddz. 161 p, r były porośnięte niską roślinnością i nosiły ślady mineralizacji (ślady

³⁶ Drzewostan do 30 lat.

ciągnika, brony talerzowej). Bruzda w oddz. 71kx nie została zmineralizowana wiosną 2021 r., porastały ją niewielkie krzewy i roślinność.

Zgodnie z *planem ochrony PPN*, oddział 71kx znajdował się w strefie ochrony czynnej. Dla obszarów ochrony czynnej lądowych ekosystemów nieleśnych zalecane rodzaje działań ochronnych to utrzymanie tradycyjnej, ekstensywnej formy gospodarowania polegającej na koszeniu (raz lub dwa razy w roku) wraz z zebraniem skoszonej biomasy w terminie dwóch tygodni lub wypas w obsadzie do 1 DJP/ha³⁷, z obowiązkiem wykaszania niedojądów.

(akta kontroli tom I str. 158-159, 181-182, 195-203, 205-209, 225-226, 231-239)

W wyjaśnieniu przyczyn zaniechania wykonywania prac mineralizacji ww. pasa przeciwpożarowego, Dyrektor Parku poinformował, że działanie takie w 2021 r. uznano za niecelowe. Pas przeciwpożarowy okalający miejsce postoju z zadaniem turystycznym oraz paleniskiem przy wejściu na ścieżkę przyrodniczo – historyczną „Obóz powstańcy” (oddz. 71kx) znajduje się na obszarze bezleśnym i niegraniczącym z lasem. Wymóg utrzymania w tym miejscu pasa przeciwpożarowego nie wynikał z rozporządzenia MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej, a w planie ochrony przeciwpożarowej Parku został ujęty nieco na wyrost. Ww. obiekt graniczy od południa z drogą powiatową, a od pozostałych stron z terenami rolnymi (rów oraz pastwisko miejscowo zakrzaczone). Uznano, że w obecnej sytuacji, kiedy na obszarze tego obiektu wykonywane są koszenia kilkakrotnie w sezonie i utrzymywana jest jedynie kilkucentymetrowa trawa, a miejsce na ognisko jest wymurowane w postaci konstrukcji z kamienia, nie istnieje niebezpieczeństwo rozprzestrzeniania się ognia. Dodatkowo, od przyszłego roku planowane jest poszerzenie terenu podlegającego koszeniu o pas około 3 m szerokości na zewnątrz ogrodzenia okalającego udostępniony turystom teren w celu jeszcze lepszego zabezpieczenia przeciwpożarowego. Wyorywanie bruzd (mineralizacja pasów przeciwpożarowych) jest traktowane jako dysharmonizujące krajobraz parku narodowego i tam, gdzie jest to możliwe i uzasadnione, powinno być zaniechane.

(akta kontroli tom I str. 383-384, 387-388)

1.14. W Parku obowiązywało porozumienie zawarte 18 lipca 2005 r. (na czas nieokreślony) z Komendantem Powiatowym PSP we Włodawie w sprawie współdziałania i wzajemnej współpracy w zakresie zapobiegania i likwidowania zagrożeń pożarowych na terenie PPN. W ww. porozumieniu strony określiły zadania oraz zobowiązały się do współdziałania w celu zapewnienia właściwych warunków ochrony przeciwpożarowej obszarów Parku oraz wykorzystywania posiadanych możliwości skutecznej współpracy w zakresie zapobiegania i likwidowania zagrożeń.

(akta kontroli tom I str. 346-349)

1.15. W okresie objętym kontrolą nie doposażono Parku w sprzęt do gaszenia pożarów lasów. PPN dysponował: samochodem patrolowym; 10 hydronetkami; 10 tłumiacami gumowymi na teleskopowych trzonkach; 30 tłumiacami metalowymi na drewnianych trzonkach; 34 łopatom; agregatem gaśniczym o pojemności 200 l; 19 siekierami; 20 węzami strażackimi (W52 oraz W75); pięcioma rozdzielaczami do węży strażackich; czterema prądownicami hydrantowymi; dwiema pompami pływającymi; jedną pompą wodno-szlamową; dwiema pilarkami spalinowymi; ciągnikiem rolniczym; broną talerzową; pługiem rolniczym oraz równiarką³⁸. Ponadto PPN dysponował 35 służbowymi telefonami komórkowymi do utrzymywania

³⁷ Duża jednostka przeliczeniowa inwentarza – umowna jednostka liczebności zwierząt hodowlanych w gospodarstwie, według polskich norm odpowiadająca jednej krowie o masie 500 kg. Używana jest m.in. do szacowania zapotrzebowania gospodarstwa na paszę.

³⁸ Sprzęt przeznaczony do wyrównywania nawierzchni dróg gruntowych.

łącności m.in. w zakresie działań ratowniczo-gaśniczych. Zakupy sprzętu przeciwpożarowego w latach 2019-2021 (do dnia zakończenia czynności kontrolnych) dotyczyły głównie wyposażenia *Tradycyjnej Zagrody Poleskiej* oraz zakupu gaśnic do samochodów i budynków PPN.

(akta kontroli tom I str. 50, 272-275, 418)

1.16. Zgodnie z § 11 ust. 1 rozporządzenia MŚ w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów³⁹, PPN utworzył jedną bazę sprzętu do gaszenia pożaru zlokalizowaną w dwóch miejscach. W garażu, na terenie siedziby PPN w Urszulinie przechowywany był podręczny sprzęt do gaszenia pożarów oraz samochód patrolowy, natomiast w budynku garażowym w Woli Wereszczyńskiej na terenie PPN (oddz. 170) sprzęt rolniczy wykorzystywany do utrzymywania pasów przeciwpożarowych i dojazdów pożarowych.

(akta kontroli tom I str. 65, 100, 259-267)

1.17. Oględziny NIK przeprowadzone w dniach 23 i 28 września 2021 r. wykazały, że rodzaj i ilość wyposażenia bazy sprzętu do gaszenia pożarów spełniały wymóg dla lasów zaliczonych do II kategorii zagrożenia pożarowego, o którym mowa w § 11 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia MŚ w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów. Na terenie siedziby PPN w Urszulinie przechowywano osobowy, terenowy samochód patrolowy; dwie przyczepki samochodowe kryte plandeką (w jednej przechowywano podręczny sprzęt do gaszenia pożarów, a na drugiej umieszczono agregat wysokociśnieniowy o pojemności 200 l); pięć hydronetek plecakowych; pięć hydronetek z uchwytem (na 10 wymaganych); 36 łopat⁴⁰ (na 20 wymaganych) i 10 tłumic gumowych na teleskopowych, aluminiowych trzonkach (na 10 wymaganych). W budynku garażowym w Woli Wereszczyńskiej znajdował się ciągnik z broną talerzową m.in. do worywania pasów przeciwpożarowych w miejscach wyznaczonych w ramach działań prewencyjnych, jak i podczas pożaru terenów nieleśnych w celu odcięcia bruzdą ziemną obszaru objętego pożarem.

(akta kontroli tom I str. 259-267, 368)

1.18. W okresie objętym kontrolą PSP przeprowadziła łącznie 14 czynności kontrolno-rozpoznawczych na terenach leśnych PPN, z czego 12 (po jednej w każdym roku objętym kontrolą) wykonali upoważnieni funkcjonariusze z Komend Powiatowych PSP, a dwie z Komendy Miejskiej PSP w Chełmie. Tylko w jednym przypadku, w wyniku czynności kontrolno-rozpoznawczych przeprowadzonych 12 maja 2020 r. przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej PSP w Parczewie, stwierdzono dwie nieprawidłowości dotyczące braku możliwości poboru wody z dwóch PCW do celów przeciwpożarowych: PCW nr 1 usytuowanego na zbiorniku *Staw Górny* (oddz. 153j) oraz PCW nr 2 na cieku wodnym prowadzącym do Jeziora Zienkowskiego (oddz. 33n). PPN zrealizował zalecenia pokontrolne wyznaczając dwie nowe lokalizacje: PCW nr 1 przeniesiono na południowy brzeg Stawu Dziki (oddz. 11h), natomiast PCW nr 2 zlokalizowano przy przepuście pod drogą gruntową na DP nr 1 (oddz. 77a). O usunięciu nieprawidłowości Dyrektor poinformował⁴¹ Komendę Powiatową PSP w Parczewie i załączył zaktualizowaną tabelę nr 2.4. *Punkty czerpania wody*, stanowiącą część dokumentu *Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lasu PPN. Właściwi komendanci PSP* uzgodnili opisaną korektę podczas aktualizacji ww. dokumentu w marcu 2021 r.

(akta kontroli tom I str. 64, 95-96, 278-329, 369)

1.19. W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 30 czerwca 2021 r. Ministerstwo

³⁹ Tj. na każde 10 000 ha lasu dla parku narodowego organizuje się jedną bazę sprzętu do gaszenia pożarów.

⁴⁰ W tym dwie służące do celów gospodarczych (innych niż ppoż.), będące własnością Parku.

⁴¹ Pismo znak SP-43/02/2020 z dnia 22 maja 2020 r.

Środowiska⁴² nie przeprowadziło w PPN kontroli w zakresie ochrony przeciwpożarowej ekosystemów.

(akta kontroli tom I str. 323-329)

1.20. W okresie objętym kontrolą na terenie ekosystemów leśnych i nieleśnych Parku odnotowano dwa pożary, w dniach 8 i 9 kwietnia 2019 r. Pierwszy pożar objął powierzchnię 0,74 ha łąki, a spaleni uległa pokrywa gleby (suche trawy, krzewy wierzby). Pożar miał dwa ogniska i objął swoim zasięgiem następujące oddziały/pododdziały: 222gy (0,02 ha terenów będących własnością Skarbu Państwa), 221as, 221at (0,08 ha we własności Skarbu Państwa) i 221aix, 221akx, 221anx – 0,64 ha terenów we własności prywatnej. Jako przyczynę pożaru w dokumentacji wskazano: podpalenie (motywnie nieznaną). Akcję gaśniczą prowadzono siłami własnymi służb Parku oraz z udziałem strażaków z Komendy Powiatowej PSP we Włodawie i czterech jednostek OSP. Drugi pożar objął powierzchnię 0,30 ha, a spaleni uległa pokrywa gleby (suche trawy, krzewy wierzby). Pożar objął swoim zasięgiem fragment oddziału 233z, będącego we własności Skarbu Państwa. Jako przyczynę pożaru wskazano: podpalenie (motywnie nieznaną). Akcję gaśniczą prowadzono siłami własnymi służb Parku oraz z udziałem strażaków z Komendy Powiatowej PSP we Włodawie i dwóch jednostek OSP.

Dyrektor PPN wyjaśnił, że odnotowane pożary, które miały miejsce w dniach 8 i 9 kwietnia 2019 r. w godzinach nocnych, odpowiednio o 22:10 i 21:20, były zdarzeniami ewidentnie związanymi z celowymi podpaleniami terenów przyległych do PPN, które przeniosły się na teren Parku. Sprawców tych podpażeń nie ustalono. Z uwagi na to, że pożary nie objęły terenów leśnych, a jedynie łąkę w tzw. stanie spoczynku (pożar 8 kwietnia) oraz bagno, także w stanie spoczynku (pożar 9 kwietnia), nie szacowano wartości strat, ponieważ wymierne straty nie wystąpiły. W związku z zaistniałą sytuacją podjęto czynności mające na celu ustalenie ewentualnych sprawców i okoliczności. W tej sprawie rozpytano okolicznych mieszkańców wsi Zawadówka. Niestety, w toku tych czynności nie ustalono sprawców. Po zaistniałych pożarach zintensyfikowano patrole w zagrożonym rejonie. Innych analiz nie prowadzono i nie dokumentowano.

(akta kontroli tom I str. 330-340, 486-488)

1.21. W Parku obowiązywało *porozumienie o współpracy RDLP i PPN*. W zakresie ochrony przeciwpożarowej ekosystemów, PPN i sąsiednie nadleśnictwa w ramach współdziałania zobowiązały się do:

- wymiany informacji dotyczących aktualnego zagrożenia pożarowego terenów leśnych;
- natychmiastowego powiadamiania się o wzajemnie zaobserwowanych pożarach na obszarach Lasów Państwowych i PPN, w szczególności Lasy Państwowe będą przekazywać do PAD Parku informacje uzyskane w stałych punktach obserwacyjnych zlokalizowanych w miejscowościach: Sosnowica, Orzechów Nowy (Nadleśnictwo Parczew) i Kołaczce (Nadleśnictwo Włodawa), obejmujących swoim zasięgiem m.in. teren Parku;
- w miarę możliwości udzielać sobie pomocy w prowadzeniu akcji gaszenia pożaru.

⁴² W okresie objętym kontrolą ministerstwo właściwe do spraw środowiska funkcjonowało pod nazwami: Ministerstwo Środowiska, które na mocy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 listopada 2019 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie utworzenia Ministerstwa Środowiska (Dz.U. poz. 2289) otrzymało od dnia 15 listopada 2019 r. nazwę Ministerstwo Klimatu. Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 października 2020 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Klimatu i Środowiska (Dz.U. poz. 1734) od 6 października 2020 r. Urząd funkcjonuje pod nazwą Ministerstwo Klimatu i Środowiska.

Dyrektor wyjaśnił, że faktyczna współpraca z jednostkami Lasów Państwowych w zakresie ochrony przeciwpożarowej w latach 2018-2021 polegała przede wszystkim na:

- korzystaniu z bazy informacji on-line o zagrożeniu pożarowym opracowanej przez Laboratorium Ochrony Przeciwpożarowej IBL;
- korzystaniu z patroli powietrznych (samolotowych) realizowanych przez RDLP;
- wykorzystywaniu punktów obserwacji naziemnej w Nadleśnictwach: Parczew (punkty: Orzechów Nowy, Sosnowica), Sobibór (punkt Sobibór), Włodawa (punkt Suszno) do obserwacji sytuacji pożarowej w Parku;
- bieżącej wymianie informacji między pracownikami Parku i ww. Nadleśnictw (głównie między dyżurnymi PAD, Strażą Parku i Strażą Leśną, pracownikami terenowymi naszych jednostek).

(akta kontroli tom I str. 350-353, 384, 390)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nieoznakowanie DP nr 8 i 9 na skrzyżowaniu tych dróg w oddziale 197gx, stwierdzone podczas oględzin NIK w dniu 14 września 2021 r., co było niezgodne z § 7 ust. 1 rozporządzenia MŚ w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów.

Dyrektor wyjaśnił, że oznakowanie zostało skradzione. Nowe tabliczki z numerami dróg pożarowych zostały zamontowane 4 października 2021 r., tj. w trakcie kontroli NIK.

(akta kontroli tom I str. 225-226, 240, 277)

2. Nieuzgodnienie lokalizacji tablic ostrzegawczo-informacyjnych z właściwymi komendantami PSP, co było niezgodne z § 39 ust. 5 rozporządzenia MSWiA w sprawie ochrony przeciwpożarowej.

W trakcie czynności kontrolnych NIK, Dyrektor zaktualizował dokument *Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru w PPN*, dodając tabelę zawierającą lokalizację tablic ostrzegawczo-informacyjnych, którą w dniu 20 października 2021 r. uzgodnił z *właściwymi komendantami PSP*.

(akta kontroli tom I str. 362-367, 383, 386-387)

OCENA CZĄSTKOWA

W PPN opracowano i corocznie aktualizowano *sposoby postępowania na wypadek pożaru*⁴³. Ustalono kategorię zagrożenia pożarowego lasów zgodnie z przepisami rozporządzenia MŚ w sprawie zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów. W sposób adekwatny do II kategorii zagrożenia pożarowego lasów zorganizowano system obserwacyjno-alarmowy, tj. prowadzono naziemne patrole mobilne, w okresie zwiększonego zagrożenia pożarowego uruchamiano PAD oraz współpracowano z Lasami Państwowymi w zakresie obserwacji terenu PPN ze stałych punktów obserwacyjnych nadleśnictw sąsiadujących z Parkiem. Baza sprzętu do gaszenia pożarów zawierała wymagane wyposażenie. Przy wejściach na teren Parku i parkingach ustawiono tablice ostrzegawczo-informacyjne, jednak ich lokalizację uzgodniono z *właściwymi komendantami PSP* dopiero w trakcie kontroli NIK. Zapewniono, z dwoma wyjątkami, oznakowanie dojazdów pożarowych oraz utrzymywano ich przejezdność. Mineralizowano bruzdy oraz oczyszczano z materiału łatwopalnego pasy przeciwpożarowe. Współpracowano z PSP m.in. w zakresie udostępniania terenu Parku do przeprowadzania ćwiczeń ratowniczo-gaśniczych.

⁴³ Tj. dokumenty wprowadzone na podstawie art. 4 ust. 1 pkt 7 ustawy o ochronie ppoż.: *Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lasu PPN* oraz *Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru w PPN*.

2. Planowanie i realizowanie zadań związanych z ochroną przeciwpożarową ekosystemów

Opis stanu faktycznego

2.1. W rocznych zadaniach ochronnych dla PPN określonych na lata 2018-2020 zidentyfikowano i oceniono potencjalne zagrożenia wewnętrzne i zewnętrzne oraz sposoby ich eliminacji lub ograniczania. Zidentyfikowano m.in. potencjalne wewnętrzne zagrożenie pożarowe i następujące sposoby jego eliminacji:

- profilaktyka pożarowa – prowadzenie edukacji przeciwpożarowej;
- patrolowanie i obserwowanie terenu w celu wykrywania pożarów we wczesnym stadium ich rozwoju;
- utrzymywanie właściwego stanu dojazdów pożarowych;
- utrzymanie łączności przeciwpożarowej z jednostkami PSP oraz z punktami alarmowo – dyspozycyjnymi z przylegających nadleśnictw;
- montaż szlabanów uniemożliwiających wjazd pojazdów do lasu;
- coroczne aktualizowanie dokumentu *Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lasu*.

Jako potencjalne zagrożenie zewnętrzne wymieniono m.in. pożary lasów, a sposób eliminacji tego zagrożenia – to współpraca z nadleśnictwami w otulinie PPN w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Jako sposoby ochrony czynnej ekosystemów leśnych w zakresie przeciwpożarowym wymieniono m.in. zadania ochronne: spulchnianie gleby przy pasach przeciwpożarowych (na odcinkach łącznie 1,2 km, we wskazanych lokalizacjach), usuwanie suchych gałęzi zalegających na pasach przeciwpożarowych wzdłuż dróg publicznych oraz przy obiektach turystycznych (wskazano obszar 6,12 ha w różnych oddziałach), pełnienie dyżurów przeciwpożarowych w PAD (w Ośrodku Dydaktyczno-Administracyjnym w Urszulinie) oraz utrzymanie właściwego stanu dojazdów pożarowych (według potrzeb w obwodach ochronnych PPN).

W planie ochrony PPN m.in. określono, że w Parku występuje średni stan zagrożenia pożarowego, który jest istotnym przyrodniczym uwarunkowaniem ochrony ekosystemów leśnych. Zagrożenie pożarowe zostało wymienione również jako wewnętrzne potencjalne i utrzymane zostały wymieniane wcześniej (w rocznych zadaniach ochronnych) sposoby eliminacji lub ograniczania tego zagrożenia i jego skutków. Dodatkowo wprowadzono zapis o konieczności zapewnienia PCW dla Kompleksu Bubnów. Określone zostało także potencjalne zagrożenie zewnętrzne – pożary lasów, łąk i torfowisk, a jako sposób jego eliminacji wskazano: współpracę z nadleśnictwami sąsiadującymi z Parkiem w zakresie ochrony przeciwpożarowej, w szczególności w zakresie wykrywania i powiadamiania o pożarach.

Zadania rzeczowe w Parku (w tym także z zakresu ochrony przeciwpożarowej) opracowywano w systemie LasInfo⁴⁴, służącym do planowania, wykonywania, ewidencjonowania, raportowania, prowadzenia analiz i wizualizacji zadań i czynności ochronnych oraz gospodarczych w Parku. Plany rocznych zadań rzeczowych⁴⁵ zostały podpisane przez Dyrektora odpowiednio w dniach: 5 stycznia 2018 r., 7 stycznia 2019 r., 13 grudnia 2019 r. i 29 grudnia 2020 r.

Stosownie do art. 9 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody⁴⁶, PPN przekazywał ww. plany do ministra właściwego ds. środowiska w celu ich zatwierdzenia.

(akta kontroli tom I str. 489-536, 652-658)

⁴⁴ Wprowadzonym zarządzeniem nr 4/2017 Dyrektora PPN z dnia 16 stycznia 2017 r. w sprawie funkcjonowania systemu informatycznego LasInfo w PPN.

⁴⁵ Wynikające z rocznych zadań ochronnych dla PPN na lata 2018-2020 oraz z planu ochrony PPN.

⁴⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1098.

W okresie objętym kontrolą, w planach rocznych zadań rzeczowych w zakresie ochrony przeciwpożarowej ujęto i wykonano:

- pełnienie dyżurów przeciwpożarowych w PAD (zaplanowano odpowiednio: 1544, 1544, 1518 i 1532 roboczogodziny dyżurów a wykonano: 1532, 1525, 1518 i 1307 - wg stanu na 20 października 2021 r.);
- porządkowanie terenów przy pasach przeciwpożarowych (w latach 2018-2020 planowane i wykonywane były prace na obszarze 6,12 ha, w 2020 r. wykonano także prace porządkowe dróg przeciwpożarowych⁴⁷. W 2021 r. zaplanowano i wykonano prace porządkowe na obszarze 1 ha);
- utrzymanie dróg przeciwpożarowych (w 2018 r. zaplanowano naprawy 15,0 km i remont 3,2 km dróg a wykonano odpowiednio: 4,5 km i 8,0 km; w 2019 r. planowano remont odcinka 35,5 km oraz zakup kruszywa do remontu dróg leśnych, a wykonano prace remontowe na odcinku 13,5 km i naprawcze na długości 14,1 km metodą gospodarczą, wykorzystując środki własne i z dotacji celowej; w 2020 r. zaplanowany został remont odcinka 40,0 km, a wykonano 17,0 km i naprawiono 3,6 km, również metodą gospodarczą; w 2021 r. zaplanowano prace remontowe i naprawcze odpowiednio na odcinkach: 37,0 km i 0,6 km, a wykonano wyłącznie prace remontowe na odcinku 15,0 km metodą gospodarczą);
- utrzymanie pasów przeciwpożarowych (w latach 2018-2020 mineralizację pasów zaplanowano i wykonano na odcinku 1,2 km, a w 2021 r. na odcinku 0,8 km);
- konserwację i ustawienie nowych szlabanów (zadania takie planowano w latach 2019-2021). W 2019 r. zaplanowano konserwację 45 szt. szlabanów i montaż 2 nowych, lecz nie wykonano tego zadania; w 2020 r. – zaplanowano konserwację 54 szt. szlabanów, a wykonano 11 szt.; w 2021 r. zaplanowano konserwację 56 szt. szlabanów (wg stanu na 20 października 2021 r. – nie wykonano tego zadania). Według Dyrektora - Park posiadał wystarczającą ilość szlabanów uniemożliwiających wjazd pojazdów do lasu. W 2020 r. wystąpiła sytuacja związana z koniecznością zmiany lokalizacji szlabanu, tj. szlaban, który nie był już konieczny w obwodzie ochronnym Wola Wereszczyńska, przeniesiono w newralgiczne miejsce w obwodzie Łowiszów.

W planie rocznych zadań na 2020 r. dodatkowo ujęto i wykonano zadanie polegające na utworzeniu nowego punktu czerpania wody (w oddziale 77a Zbójno).

(akta kontroli tom I str. 428-435, 495-536, 396, 400, 417,
tom II str. 3-4, 14-21, 68-111)

Dyrektor wyjaśnił, że planowanie zadań w zakresie bieżącego utrzymania dróg przeciwpożarowych na kolejny rok odbywa się na długo przed zaistnieniem konkretnych potrzeb w tym zakresie (w roku poprzedzającym) i ma często charakter dość orientacyjny. Dopiero z upływem czasu, w ciągu roku pojawiają się konkretne potrzeby, zależne od warunków pogodowych oraz natężenia ruchu pojazdów na danym odcinku drogi. Zadania zostały więc wykonane według bieżących potrzeb, własnym sumptem (równiarka doczepiona do ciągnika jest na wyposażeniu Parku), nie zaś według planowanych orientacyjnie kosztów. Na większość zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej Park stara się pozyskiwać środki finansowe zewnętrzne – głównie z funduszu leśnego dystrybuowanego przez Lasy Państwowe. Nie zawsze te środki są otrzymywane. W 2019 r. – z powodu braku środków, remonty dróg przeciwpożarowych i kompleksową konserwację szlabanów odłożono do wykonania w późniejszych latach. Zaplanowanie remontów dróg przeciwpożarowych, czy też konserwacji szlabanów na dany rok, nie oznacza, że wskutek ograniczenia wykonywania w danym roku, nie będą one spełniać swojej roli. Oznacza to jedynie,

⁴⁷ Wykazano w rozliczeniu koszt 10 roboczogodzin.

że wskazane byłoby wykonać te prace w niedługim czasie, o ile będą na to środki finansowe.

(akta kontroli tom I str. 428-435)

W pozostałym zakresie, w celu eliminowania potencjalnych zagrożeń pożarowych, podejmowano następujące działania wynikające z *rocznych zadań ochronnych i planu ochrony PPN*:

- prowadzono patrole terenu PPN, również w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Sposób zorganizowania służby patroli naziemnych został szczegółowo opisany w pkt 1.6. niniejszego wystąpienia pokontrolnego;
- utrzymywano łączność przeciwpożarową z jednostkami PSP oraz z PAD sąsiadujących nadleśnictw za pomocą 35 telefonów komórkowych połączonych w tzw. grupę biznesową, w której rozmowy były bezpłatne (zasady komunikacji i informacje o numerach telefonów pracowników funkcyjnych znajdowały się w *Sposobach postępowania na wypadek powstania pożaru lasu PPN*);
- aktualizowano corocznie dokument *Sposoby postępowania na wypadek powstania pożaru lasu PPN*;
- podjęto działania w celu zapewnienia PCW dla Kompleksu Bubnów (kwestia ta została rozwiązana poprzez możliwość wykorzystania hydrantów zewnętrznych DN80 z sieci wodociągowej, usytuowanych w pobliżu utwardzonych dróg publicznych w miejscowościach Karczunek, Tarnów i Aleksandrówka). Ocena ww. PCW została wykonana podczas czynności kontrolno – rozpoznawczych przez funkcjonariuszy Komendy Miejskiej PSP w Chełmie prowadzonych w 2020 r. i w 2021 r. (bez uwag). W pkt 3.4. *Wykaz i lokalizacja PCW wraz z określeniem sposobów poboru wody oraz ich pojemności w Sposobach postępowania na wypadek powstania pożaru w PPN*, dla o. o. Bubnów odnotowano następującą informację: „W przypadku suszy sieć hydrantowa w miejscowości Zabrodzie i Tarnów”;
- prowadzono edukację przeciwpożarową (jako przykład takich działań Dyrektor wymienił m.in. umieszczanie na terenie Parku, w szczególności w miejscach udostępnionych turystom, tablic ostrzegawczo-informacyjnych, piktogramów dotyczących zagadnień przeciwpożarowych; umieszczanie treści o tematyce przeciwpożarowej w informatorach i przewodnikach po Parku; przekazywanie treści o tematyce przeciwpożarowej w trakcie realizacji zajęć edukacyjnych z dziećmi i młodzieżą);
- Dyrektor wydał cztery zarządzenia⁴⁸ w sprawie wstępu i udostępniania obszaru Parku w celach naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych i amatorskiego połowu ryb (opublikowane na stronie internetowej Parku). W ww. zarządzeniach Dyrektor wyznaczył miejsca, w których dozwolone jest palenie ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używanie źródeł światła o otwartym płomieniu (dwa pola wypoczynkowe – w oddziale 200o i 161r; sześć zadaszeń w oddziałach: 10n, 144p, 264a, 255k, 71kx, 328f oraz jedno wyznaczone miejsce przy wieży widokowej⁴⁹). Ustalona została także jednorazowa opłata za zorganizowanie ogniska w wyznaczonych miejscach na terenie Parku w wysokości 50 zł brutto⁵⁰.

(akta kontroli tom I str. 55-106, 314-321, 357-361, 395-400, 405-416, 419-420, 423-424, 540-564, 577, 603)

⁴⁸ Nr 5/2018 z 8 stycznia 2018 r., Nr 4/2019 z 10 stycznia 2019 r., Nr 3/2020 z 14 lutego 2020 r. w sprawie zmiany zarządzenia Nr 4/2019, Nr 2/2021 z 4 stycznia 2021 r.

⁴⁹ Od 2021 r. miejsce to określone jest jako zadaszenie z grillem i wyznaczone miejsce przy wieży widokowej przy Bagnie Staw – oddział 345a.

⁵⁰ Dochody Parku z tego tytułu w latach 2018-2020 wyniosły odpowiednio: 4146 zł, 3902 zł, 3008 zł oraz za I półrocze 2021 r. - 4228 zł.

Ogłędziny NIK przeprowadzone w dniach 6 i 14 września 2021 r., szczegółowo opisane w pkt 1.10, 1.11 i 1.12 niniejszego wystąpienia pokontrolnego, potwierdziły prawidłowość oznakowania (poza brakiem oznaczenia DP nr 8 i 9 na skrzyżowaniu tych dróg, uzupełnionym podczas kontroli), przejezdność oraz zasadniczo dobry stan utrzymania nawierzchni i poboczy dojazdów pożarowych. Stwierdzono również prawidłowe oznakowania punktów czerpania wody oraz brak utrudnień w dojeździe i dostępności do lustra wody. Nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących utrzymania infrastruktury przeciwpożarowej w Parku.

Prawidłowy stan – w okresie objętym kontrolą – stwierdzali także funkcjonariusze PSP, którzy przeprowadzili łącznie 14 czynności kontrolno-rozpoznawczych na terenach leśnych PPN. Tylko w jednym przypadku, w wyniku tych czynności przeprowadzonych 12 maja 2020 r. przez funkcjonariuszy Komendy Powiatowej PSP w Parczewie, stwierdzono dwie nieprawidłowości dotyczące braku możliwości poboru wody z dwóch PCW do celów przeciwpożarowych: PCW nr 1 usytuowanego na zbiorniku *Staw Górny* (oddz. 153j) oraz PCW nr 2 na cieku wodnym prowadzącym do Jeziora Zienkowskiego (oddz. 33n). Ww. nieprawidłowości zostały niezwłocznie usunięte.

(akta kontroli tom I str. 180-269, 278-322, 369)

2.2. W okresie objętym kontrolą nie wprowadzono zakazów wstępu do lasu na terenie Parku z powodu zagrożenia pożarowego.

Analiza zapisów stopnia zagrożenia pożarowego odnotowanego w książce dyżurów w PAD wg stanu na godzinę 9.00 i 13.00 (za okres kwiecień, maj i sierpień 2020 r.) wykazała, że w kolejnych ośmiu dniach od 17 do 24 kwietnia 2020 r. odnotowano trzeci stopień zagrożenia pożarowego (zarówno o godzinie 9.00, jak i 13.00). Wg informacji otrzymanej z Laboratorium Ochrony Przeciwpożarowej Lasu IBL: wilgotność ściółki w punkcie Włodawa (Dobropol) mierzona o godzinie 9.00 w poszczególne kolejne dni od 17 do 24 kwietnia 2020 r. wynosiła odpowiednio: 14%, 12,6%, 13,2%, 13,3%, 12,9%, 13%, 12,8% oraz 11,4%. W powyższym przypadku (oraz w pozostałym zbadanym zakresie) nie stwierdzono przesłanek uzasadniających wprowadzenie zakazu wstępu do lasu z powodu zagrożenia pożarowego.

W okresie od 3 do 20 kwietnia 2020 r. obowiązywało zarządzenie Dyrektora w sprawie czasowego ograniczenia udostępnienia obszaru PPN w celach edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, sportowych, filmowania i fotografowania, a także w celach zarobkowych. Niniejsze zarządzenie zostało wprowadzone z powodu pandemii COVID-19.

(akta kontroli tom I str. 330-332, 354-356, 383-393, 481-485)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność Parku w skontrolowanym zakresie.

OBSZAR

3. Planowanie i wykorzystanie środków finansowych na realizację zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej ekosystemów

Opis stanu
faktycznego

3.1. Zadania rzeczowe (również te z zakresu ochrony przeciwpożarowej) w Parku planowano w systemie LasInfo. Wysokość kosztów zadań przeciwpożarowych przyjmowano na podstawie szacowania robót i uproszczonych kosztorysów inwestorskich. Zakres przedmiotowy planowanych rocznych zadań rzeczowych

z ochrony przeciwpożarowej został opisany w pkt 2.1 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Planowane koszty wszystkich zadań ochronnych przeciwpożarowych ujętych w planie rocznych zadań rzeczowych na 2018 r. wyniosły 32 117 zł, a wykonane – 28 444 zł (88%). W 2019 r. koszt planowanych zadań wyniósł 96 769 zł, a wykonanie – 31 141 zł (32%). W 2020 r. planowano zadania o wartości 394 605 zł⁵¹, a rzeczywisty koszt ich wykonania wyniósł 51 373 zł (13%). Na 2021 r. zaplanowano zadania na łączną kwotę 69 045 zł, a wykonanie wg stanu na 20 października 2021 r. wyniosło 33 087 zł (48%).

Dyrektor wyjaśnił, że w 2019 r. i 2020 r. wykonane zostały tylko te działania, które były bezwzględnie konieczne (drobne naprawy dróg, czyszczenie, smarowanie szlabanów siłami własnymi PPN). Niski poziom wykonania kosztów zaplanowanych zadań wynikał z braku uzyskania dofinansowania z funduszu leśnego. Nie spowodowało to jednak pogorszenia zabezpieczenia przeciwpożarowego w tym zakresie. Wykonane zostały jedynie bezwzględnie konieczne działania z planowanego zakresu.

(akta kontroli tom I str. 428-435, 489-536, tom II str. 3-4)

W 2018 r. na zadania związane z ochroną przeciwpożarową zaplanowano⁵² kwotę 38 645 zł, z czego faktycznie wydatkowano 36 921 zł, w tym: 26 497 zł z funduszu leśnego, 8476 zł ze środków własnych Parku i 1948 zł z dotacji celowej.

W 2019 r. na zadania związane z ochroną przeciwpożarową zaplanowano 39 505 zł, z czego faktycznie wydatkowano 39 500 zł, w tym: 28 320 zł z funduszu leśnego, 8362 zł ze środków własnych Parku i 2818 zł z dotacji celowej.

W 2020 r. na zadania związane z ochroną przeciwpożarową zaplanowano 169 359 zł, z czego faktycznie wydatkowano 169 354 zł, w tym: 99 093 zł ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej⁵³, 33 857 zł z funduszu leśnego, 30 009 zł ze środków własnych Parku i 6395 zł z dotacji celowej.

W 2021 r. na zadania związane z ochroną przeciwpożarową zaplanowano 48 371 zł. Realizacja zadań i wykonanie kosztów wg stanu na 30 czerwca 2021 r. wyniosła 29 413 zł, w tym: 13 827 zł z funduszu leśnego, 11 087 zł ze środków własnych PPN i 4499 zł z dotacji celowej.

(akta kontroli tom II str. 3-41, 181-301)

W okresie objętym kontrolą, Park corocznie otrzymywał dofinansowanie ze środków funduszu leśnego na wykonanie działań ochronnych (w tym przeciwpożarowych). Środki finansowe były przekazywane na podstawie umów zawieranych z Dyrekcją Generalną Lasów Państwowych w kolejnych latach 2018-2021 odpowiednio:

- 10 sierpnia 2018 r. na kwotę dofinansowania całkowitego 439 849 zł, w tym na

⁵¹ Planowano remonty dojazdów i dróg przeciwpożarowych na odcinku 39,98 km. Koszt zaplanowanych czynności oszacowano na 339 258 zł.

⁵² Plan poniesionych kosztów z funduszu leśnego był zgodny z wykazem działań realizowanych w ramach umów dofinansowania zawartych z Dyrekcją Generalną Lasów Państwowych. Plan poniesionych kosztów z dotacji celowej z budżetu państwa dotyczył wypłaconych wynagrodzeń ze składkami ZUS dla pracowników zatrudnionych na stanowiskach robotniczych przy wykonywaniu prac w ramach ppoż. Plan poniesionych kosztów ze środków własnych PPN uwzględniał wszystkie zmiany planu finansowego w ciągu roku. Dotyczył bezpośrednich wydatków w zakresie ochrony ppoż. oraz obejmował koszty ppoż. rozliczone wg klucza podziałowego. Kluczem podziałowym na poszczególne rodzaje działalności Parku rozlicza się: amortyzację środków trwałych, zakup paliwa, obsługę prawną, opłaty telekomunikacyjne i internetowe, wynagrodzenia, składki ZUS, odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ryczałty na środki lokomocji, ubezpieczenia komunikacyjne.

⁵³ Dalej: *NFOŚiGW*.

działania przeciwpożarowe 28 218 zł (dyżury w PAD – 25 001 zł, mineralizacja pasów przeciwpożarowych – 115 zł i porządkowanie terenu przy pasach – 3102 zł). Na ww. cele wydatkowano i rozliczono łącznie 26 497 zł, w tym na ww. działania odpowiednio: 23 282 zł, 115 zł i 3100 zł;

- 17 lipca 2019 r. na kwotę dofinansowania całkowitego 457 574 zł, w tym na działania przeciwpożarowe 28 323 zł (dyżury w PAD – 24 829 zł, mineralizacja pasów przeciwpożarowych – 146 zł i porządkowanie terenu przy pasach – 3348 zł). Na ww. cele wydatkowano i rozliczono łącznie 28 320 zł, w tym na ww. działania odpowiednio: 24 829 zł, 143 zł i 3348 zł;

- 12 maja 2020 r. na kwotę dofinansowania całkowitego 761 100 zł, w tym na działania przeciwpożarowe 33 857 zł (dyżury w PAD – 30 242 zł, mineralizacja pasów przeciwpożarowych – 115 zł i porządkowanie terenu przy pasach – 3500 zł). Na ww. cele wydatkowano i rozliczono łącznie 33 857 zł (100% zaplanowanych środków finansowych);

- 16 lipca 2021 r. na kwotę dofinansowania całkowitego 401 143 zł, w tym na działania przeciwpożarowe 32 782 zł (dyżury w PAD – 32 175 zł, mineralizacja pasów przeciwpożarowych – 77 zł i porządkowanie terenu przy pasach – 530 zł). Wykonanie działań w ramach umowy wg stanu na 30 czerwca 2021 r. wyniosło 13 827 zł.

(akta kontroli tom II str. 3-4, 181-256)

W okresie objętym kontrolą Park otrzymywał również środki finansowe z dotacji celowej na dofinansowanie zadań związanych z prowadzeniem działań ochronnych w ekosystemach Parku na podstawie umów zawartych z ministrem właściwym do spraw środowiska: 3 stycznia 2018 r. (dotacja celowa w kwocie 3 007 000 zł), 3 stycznia 2019 r. (3 007 000 zł), 19 lutego 2020 r. wraz z aneksem z 4 maja 2020 r. (3 057 000 zł) oraz 26 stycznia 2021 r. (3 057 000 zł).

Ze środków dotacji celowej m.in. planowano i rozliczano wynagrodzenia pracowników, którzy wykonywali prace porządkowe terenów wzdłuż obiektów mogących stanowić zagrożenie pożarowe (w kolejnych latach było to odpowiednio: 1383 zł, 1719 zł, 1489 zł i 2491 zł) oraz prace związane z utrzymaniem przejezdności dojazdów pożarowych (wykonano: 564 zł, 1100 zł, 4775 zł i 2007 zł). Z dotacji celowej zrealizowano także w 2020 r. wydatek w kwocie 131 zł z tytułu wykonanych prac konserwacyjnych szlabanów.

(akta kontroli tom II str. 3-4, 42-64)

Ze środków własnych Parku zrealizowano następujące zadania w zakresie ochrony przeciwpożarowej:

- wykonywanie patroli naziemnych – koszt paliwa i środków lokomocji związany z tym zadaniem w kolejnych kontrolowanych latach wynosił odpowiednio: 5942 zł, 6346 zł, 6212 zł i 3351 zł - wg stanu na 30 czerwca 2021 r.;
- w 2019 r. – działania profilaktyczno-edukacyjne, w ramach których sfinansowano posiłek regeneracyjny dla uczestników szkolenia przeciwpożarowego z udziałem jednostek OSP i PSP (1420 zł);
- w 2020 r. – prace porządkowe terenów wzdłuż obiektów mogących stanowić zagrożenie pożarowe (4267 zł) oraz prace utrzymania przejezdności dojazdów pożarowych (245 zł);
- w latach 2019-2021 – dokonywano konserwacji posiadanego sprzętu do gaszenia pożarów, w kwotach odpowiednio: 482 zł, 4351 zł i 1159 zł oraz zakupiono sprzęt do gaszenia pożarów (gaśnic proszkowych): 420 zł w 2019 r. i 6577 zł w 2021 r.;
- w 2020 r. – dokonano wymiany lub ustawienia nowych tablic ostrzegawczo-

- informacyjnych (oznaczenie DP i PCW), ich koszt wyniósł 1636 zł;
- w latach 2018-2020 – dokonywano konserwacji szlabanów i przeglądu przewodów kominowych i hydrantów, a koszty tych prac wyniosły odpowiednio: 1114 zł, 1114 zł i 1125 zł;
 - w 2020 r. – wykonano nowy punkt czerpania wody do celów przeciwpożarowych (na cieku wodnym w oddziale 77a w obwodzie ochronnym Zbójno) za łączną kwotę 6957 zł oraz dokonano zakupów w zakresie doposażenia przeciwpożarowego nowo wybudowanego obiektu „Poleskie Siolo” za kwotę 5215 zł.

(akta kontroli tom II str. 3-41, 257-265, 268-276, 279-287, 290-299)

Ponadto w ramach umowy zawartej z NFOŚiGW na dofinansowanie realizacji przedsięwzięcia *Rozbudowa centrum edukacji ekologicznej w PPN – budowa ośrodka edukacyjnego „Poleskie Siolo” – tradycyjna zagroda poleska w Wytycznie* (w ramach oszczędności po rozstrzygniętych przetargach), zawnioskowano o rozszerzenie zakresu finansowo – rzeczowego zadania o wykonanie wewnętrznej instalacji przeciwpożarowej oraz monitoringu wizyjnego. Powyższy wniosek został zaakceptowany, w wyniku czego, po przeprowadzeniu dwóch postępowań w trybie przetargu nieograniczonego: na *wykonanie instalacji oraz systemu monitoringu przeciwpożarowego w ośrodku edukacyjnym Poleskie Siolo – tradycyjna zagroda poleska w Wytycznie* (w lipcu 2020 r.) oraz *wykonanie instalacji przeciwpożarowej w ośrodku edukacyjnym Poleskie Siolo – tradycyjna zagroda poleska w Wytycznie* (w sierpniu 2020 r.) zadysponowano na ten cel środki finansowe w łącznej kwocie 99 093 zł.

(akta kontroli tom II str. 125-164)

W okresie objętym kontrolą w PPN nie wystąpiły koszty dyżurów w punktach obserwacyjnych, gdyż Park nie posiadał takiej infrastruktury. Nie wystąpiły także koszty związane z patrołowaniem obszaru Parku z powietrza (sposób zorganizowania systemu obserwacyjno-alarmowego został opisany w pkt 1.4 wystąpienia pokontrolnego).

(akta kontroli tom I str. 160-167, 350-353, 449-460, tom II str. 3-4)

3.2. Analizie poddano nw. postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, związane z ochroną przeciwpożarową:

- dwa zadania na wykonanie mineralizacji i oczyszczania pasów przeciwpożarowych w 2019 r. i 2020 r., przeprowadzone w trybie zapytania o cenę na podstawie procedur wewnętrznych⁵⁴;
- dwa zadania: na wykonanie instalacji oraz systemu monitoringu przeciwpożarowego w ośrodku edukacyjnym Poleskie Siolo – tradycyjna zagroda poleska w Wytycznie nr RB-213/06/20 (wszczęte w lipcu 2020 r.) i na wykonanie instalacji przeciwpożarowej w ośrodku edukacyjnym Poleskie Siolo – tradycyjna zagroda poleska w Wytycznie nr RB-213/08/20 (wszczęte w sierpniu 2020 r.), przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁵⁵.

(akta kontroli tom II str. 80-102, 112-117, 119-124, 302-406)

Postępowania RB-213/06/20 i RB-213/08/20 nie zostały ujęte w planie postępowań o udzielenie zamówień publicznych, ponieważ plany takie nie były sporządzane w PPN w latach 2018-2020. Przedmiotowy plan został sporządzony na 2021 r. na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień

⁵⁴ Wprowadzonych zarządzeniem nr 4 Dyrektora PPN z dnia 14 stycznia 2016 r. w sprawie zasad udzielania zamówień nieobjętych ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych. Dalej: zarządzenie nr 4 Dyrektora.

⁵⁵ Dz. U. z 2019 r., poz. 1843, ze zm. Ustawa uchylona z dniem 1 stycznia 2021 r. Dalej: *ustawa PZP z 2004 r.*

publicznych⁵⁶ i zamieszczony na stronie internetowej Parku (wg stanu na 26 października 2021 r. obowiązywała czwarta wersja planu).

(akta kontroli tom I str. 383-391, 428-435)

Stosownie do § 2 ust. 2 i § 6 ust. 1 lit. e) zarządzenia nr 4 Dyrektora PPN, postępowania na usługi wykonania mineralizacji i oczyszczania pasów przeciwpożarowych zostały udzielone w trybie zapytania o cenę. Wyniki postępowań udokumentowano w notatkach służbowych, do których załączono złożone oferty (w postępowaniu z 2019 r. – wpłynęły trzy oferty, a w 2020 r. – jedna). W 2019 r. wybrano ofertę najkorzystniejszą cenowo (3493,80 zł), a w 2020 r. – przyjęto jedyną ofertę (3615,00 zł) złożoną przez jeden z trzech podmiotów gospodarczych, z którymi prowadzono rozmowy. Umowy na wykonanie usługi zostały zawarte 15 marca 2019 r. i 6 marca 2020 r. Usługi wykonano terminowo, sporządzono protokoły odbioru robót (konserwator obrębu ochronnego potwierdził podpisem ich wykonanie), faktury zostały sprawdzone pod względem formalno-prawnym i merytorycznym, prawidłowo zadekretowane i opisane (sfinansowano ze środków funduszu leśnego). Środki finansowe przekazano na rachunek wykonawcy: 4 kwietnia 2019 r. i 22 kwietnia 2020 r.

(akta kontroli tom II str. 80-102, 119-124)

Postępowania nr RB-213/06/20 i RB-213/08/20 zostały przeprowadzone w 2020 r. w ramach przedsięwzięcia *Rozbudowa centrum edukacji ekologicznej w PPN – budowa ośrodka edukacyjnego „Poleskie Siolo” – tradycyjna zagroda poleska w Wytycznie*, realizowanego na podstawie umowy dotacji nr 95/2019/Wn-50/EE-bs/D zawartej 28 marca 2019 r. z NFOŚiGW. Przewidywany całkowity koszt realizacji zadania wynosił 2 153 181 zł, a kwota dotacji – do 2 045 521 zł⁵⁷.

Badanie szczegółowe ww. zamówień wykazało, że postępowania zostały przeprowadzone zgodnie z przepisami ustawy PZP z 2004 r., z wyjątkiem procedury szacowania wartości zamówienia. Oba ww. postępowania były realizowane w systemie „zaprojektuj i zbuduj”. Ich przedmiotem było opracowanie projektów wykonawczych instalacji oraz ich zrealizowanie. Oszacowana wartość przedmiotu zamówienia nie zawierała wartości prac projektowych. Ponadto wartości poszczególnych części zamówienia we *wnioskach do kierownika Zamawiającego o wszczęcie postępowania w sprawie zamówienia publicznego* nie odpowiadały wartości robót z kosztorysów inwestorskich. Wydatki na realizację ww. zamówień wyniosły w 2020 r. łącznie 104 308,70 zł.

(akta kontroli tom II str. 125-180, 302-406)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Niesporządzanie i niezamieszczanie na stronie internetowej planów postępowań o udzielenie zamówień publicznych PPN w latach 2018-2020.

Park był zobowiązany do sporządzenia ww. planów na podstawie art. 13a ust. 1 ustawy PZP z 2004 r., który stanowił, iż Zamawiający, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1 i 2, oraz ich związki, nie później niż 30 dni od dnia przyjęcia budżetu lub planu finansowego przez uprawniony organ, sporządzają plany postępowań o udzielenie zamówień, jakie przewidują przeprowadzić w danym roku finansowym oraz zamieszczają je na stronie internetowej. Powyższy przepis obowiązywał od 28 lipca 2016 r.

⁵⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm.

⁵⁷ Wg rozliczenia końcowego z 23 czerwca 2021 r. kwota kosztów kwalifikowalnych wyniosła 2 152 947,55 zł, a dofinansowanie ze środków NFOŚiGW - 2 044 445,17 zł (tj. 95% kosztów kwalifikowalnych).

Dyrektor wyjaśnił, że brak przedmiotowych planów przed rokiem 2021 najprawdopodobniej był wynikiem przeoczenia ww. przepisu w ustawie Prawo zamówień publicznych, będącego skutkiem mnogości zmian legislacyjnych.

(akta kontroli tom I str. 383-391, 428-435)

2. Nieujęcie przy oszacowaniu wartości zamówień publicznych RB-213/06/20 i RB-213/08/20 przewidzianych do realizacji w formule „zaprojektuj i wybuduj”, kosztów prac projektowych, co było niezgodne z art. 33 ust. 1 pkt 2 oraz art. 32 ust. 1 ustawy PZP z 2004 r. Zgodnie z ww. przepisami, wartość zamówienia na roboty budowlane ustala się na podstawie planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym, jeżeli przedmiotem zamówienia jest zaprojektowanie i wykonanie robót budowlanych w rozumieniu ustawy Prawo budowlane, a podstawą ustalenia wartości zamówienia jest całkowite szacunkowe wynagrodzenie wykonawcy, bez podatku od towarów i usług, ustalone przez zamawiającego z należytą starannością.

Dyrektor wyjaśnił, że za ustalenie wartości zamówienia odpowiada w Parku pracownik przygotowujący dane postępowanie. W omawianym przypadku osobą tą był Adiunkt Parku prowadzący sprawę zagospodarowania przestrzennego i zabezpieczenia materialno-technicznych podstaw funkcjonowania PPN. Przy ustalaniu wartości zamówienia *Wykonanie instalacji przeciwpożarowej w ośrodku edukacyjnym Poleskie Sioło - Tradycyjna Zagroda Poleska w Wytocznie* dokonano błędnego w tym przypadku założenia, że stosunkowo niewielkie, planowane koszty prac projektowych (koszty projektu wykonawczego uzgodnionego przez rzeczoznawcę ds. przeciwpożarowych) zawierają się w sumie kosztów pośrednich. Nastąpiła więc pomyłka w interpretacji przepisów dotyczących sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym.

(akta kontroli tom II str. 352-418)

OCENA CZĄSTKOWA

Prawidłowo planowano i wykorzystano środki finansowe na realizację zadań z zakresu ochrony przeciwpożarowej ekosystemów w Parku. Postępowania o udzielenie zamówień publicznych związanych z ochroną przeciwpożarową ekosystemów przeprowadzane były zgodnie z uregulowaniami wewnętrznymi Parku. W dwóch postępowaniach przeprowadzonych na podstawie ustawy PZP z 2004 r. na *wykonanie instalacji oraz systemu monitoringu przeciwpożarowego w ośrodku edukacyjnym Poleskie Sioło – tradycyjna zagroda poleska w Wytocznie* nie ujęto kosztów prac projektowych przy szacowaniu ich wartości. Nie spowodowało to jednak konieczności zwiększenia kwot, jakie zamawiający zamierzał przeznaczyć na realizację tych zamówień. Postępowania zostały przeprowadzone w sposób przejrzysty, obiektywny i niedyskryminujący.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujący wniosek:

Wniosek

Ujmowanie kosztów prac projektowych przy szacowaniu wartości zamówień przewidzianych do realizacji w formule „zaprojektuj i wybuduj”.

W pozostałym zakresie, z uwagi na usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od formułowania wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosku pokontrolnego oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, 29 października 2021 r.

Kontrolerzy:
Monika Tomaszewska
doradca ekonomiczny

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Szempruch

.....
Małgorzata Dobrowolska
główny specjalista kontroli państwowej
.....